AC-01-99(min)

PWYLLGOR ARCHWILIO

COFNODION

Dyddiad:	21 Medi 1999
Amser:	2pm
Lleoliad:	Ystafell Bwyllgora 2
Presennol:	**Aelodau**

Janet Davies (Cadeirydd)	Gorllewin De Cymru
Alun Cairns	Gorllewin De Cymru
Christine Chapman	Cwm Cynon
Geraint Davies	Y Rhondda
Brian Gibbons	Aberafan
Alison Halford	Delyn
Alun Pugh	Gorllewin Clwyd
Dafydd Wigley	Caernarfon

Swyddogion

Syr John Bourn	Archwilydd Cyffredinol Cymru
Lew Hughes	Swyddfa Archwilio Genedlaethol

Frank Grogan	Swyddfa Archwilio Genedlaethol
Ian Summers	Swyddfa Archwilio Genedlaethol
Phil Gray	Swyddog Cydymffurfio’r Cynulliad Cenedlaethol
Andrew George	Clerc
Julie Bragg	Dirprwy Glerc

Cafwyd ymddiheuriadau oddi wrth Peter Black.

Eitem 1ar yr Agenda: Sylwadau agoriadol y Cadeirydd

1.1 Croesawodd y Cadeirydd bob Aelod, Archwilydd Cyffredinol Cymru a swyddogion y Swyddfa Archwilio Genedlaethol a’r Cynulliad Cenedlaethol i gyfarfod cyntaf y Pwyllgor Archwilio. Croesawodd hefyd yr Ysgrifennydd Cyllid, Mrs Edwina Hart, a gafodd ei gwahodd i annerch ar ddechrau’r cyfarfod, er nad yw’n Aelod o’r Pwyllgor.

1.2 Pwysleisiodd y Cadeirydd bwysigrwydd gwaith y Pwyllgor Archwilio fel cë n gwarchod ariannol y cyhoedd, gyda’r disgwyl arnynt sicrhau’r safonau uchaf o ran cywirdeb, gwerth am arian a gwyliadwriaeth ariannol ar ran y bobl a’r Cynulliad. Roedd Grë p Ymgynghorol y Cynulliad Cenedlaethol wedi rhagweld Pwyllgor Archwilio pwerus, a oedd yn annibynnol o’r Pwyllgor Gwaith ac yn cipio’r blaen wrth archwilio adroddiadau ariannol a cheisio gwerth am arian oddi wrth gyrff sy’n atebol i’r Cynulliad. Roedd yn nwylo’r Pwyllgor i wneud defnydd llawn o brofiad ac arbenigedd Archwilydd Cyffredinol Cymru a staff y Swyddfa Archwilio Genedlaethol er budd holl bobl Cymru.

Anerchiad gan yr Ysgrifennydd Cyllid

1.3 Diolchodd Mrs Hart i’r Aelodau am y cyfle i gynnig ei chefnogaeth a’i dymuniadau gorau a’r rhai o du ei chydweithwyr yn y Cabinet. Fel yr Ysgrifennydd Cynulliad sy’n gyfrifol am effeithlonrwydd a gwerth am arian, roedd yn ystyried gwaith y Pwyllgor yn rhan allweddol o weithgaredd y Cynulliad. Cydnabu annibyniaeth y Pwyllgor ac roedd yn gwerthfawrogi y byddai angen i’r Pwyllgor ar adegau feirniadu gweithredoedd y pwyllgor gwaith. Roedd yn gobeithio y gallai’r Pwyllgor chwarae r^ l amlwg yn ymgyrch y Cynulliad i fod yn effeithlon a darbodus ac y byddai eu trafodaethau yn cyfrannu’n sylweddol at gael y gwerth gorau posibl o arian y trethdalwr.

1.4 Roedd yr Ysgrifennydd Cyllid o’r farn bod y rhaglen a gynigir gan Archwilydd Cyffredinol Cymru o astudiaethau gwerth am arian yn darparu golwg cyffredinol da dros swyddogaethau’r Cynulliad ac roedd yn falch o fachu ar y cyfle cyhoeddus hwn i’w sicrhau y byddai swyddogion y Cynulliad yn cydweithredu’n llawn. Ei gobaith oedd y byddai’r Pwyllgor yn llym pan oedd angen iddo fod yn llym

– ble byddai’n dod o hyd i enghreifftiau lle roedd safonau yn disgyn yn is na’r hyn yr oedd gan bobl Cymru yr hawl i’w disgwyl oddi wrth y gweision cyhoeddus sy’n gweithredu ar eu rhan – ond y gallai’r Pwyllgor edrych am ffyrdd adeiladol o arbed arian a’i fuddsoddi yn y gwasanaethau rheng flaen.

Eitem 2 ar yr Agenda: Amcangyfrif Drafft o Incwm a Threuliau Archwilydd Cyffredinol Cymru

Papurau: AC 01-99(p.1); AC 01-99(p.2); AC 01-99(p.3) ac AC 01-99 (p.4)

2.1 Cyflwynodd y Cadeirydd y papurau a gynhyrchwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol. Cynhwysodd y rhain amcangyfrif drafft o incwm a threuliau ei swyddfa am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2001 (papur 2); a’i raglen arfaethedig o archwiliadau gwerth am arian ar gyfer 2000-2001 a’r blynyddoedd dilynol (papur 3). Roedd y Ddeddf Llywodraeth yng Nghymru yn gofyn bod yr Archwilydd Cyffredinol yn ystyried barn y Pwyllgor wrth benderfynu ei raglen. Roedd yn rhaid i’r Pwyllgor benderfynu ar nifer a natur yr astudiaethau yr oedd eu hangen arno ar gyfer ei raglen waith ei hun ac chynghori’r Cynulliad ynglí n > ’r gofynion ariannol cysylltiedig.

2.2 Yna estynnodd wahoddiad i’r Archwilydd Cyffredinol gyflwyno ei bapurau. Esboniodd yr Archwilydd Cyffredinol er mai yn ei ddwylo ef oedd y penderfyniad terfynol ar ba adroddiadau i ymgymryd > hwy ei fod am ystyried pryderon a blaenoriaethau’r Pwyllgor cyn cynhyrchu rhaglen derfynol. Roedd y rhaglen ddrafft yn ymgorffori ei ddealltwriaeth o flaenoriaethau’r Pwyllgor ac yn nodi pethau yn ^ l maes e.e. iechyd, yr amgylchedd; ac yn ^ l thema e.e. caffael adnoddau neu ail-leoli a chael gwared ar adnoddau. Tynnodd wahaniaeth rhwng dau fath o adroddiad:

- y rhai oedd yn edrych ar raglen benodol o wariant neu faes gweithgaredd ac yn gwneud argymhellion ar sut i gyflawni’r un amcanion gyda mwy o effeithiolrwydd effeithlonrwydd economi, gan arwain at arbedion ariannol; a

- y rhai oedd yn archwilio gweithrediadau sefydliadau penodol ac yn amlygu materion gwedduster, er enghraifft. Yn gyffredinol roedd y rhain yn cynhyrchu arbedion cost llai ond yn tynnu sylw at feysydd yr oedd yn bwysig iawn eu cael yn y cylch cyhoeddus.

2.3 Yn y drafodaeth, cododd yr Aelodau sawl pwynt o egwyddor gyda’r Archwilydd Cyffredinol am gwmpas potensial ei Archwiliadau Gwerth am Arian:

- a fyddai gan y Cynulliad r^ l wrth ymchwilio materion disgyblu’r heddlu;
- lefel y manylion y gallai’r Cynulliad ei disgwyl mewn unrhyw adroddiadau ar y ffordd roedd yn ariannu awdurdodau lleol;
- a allai Archwilydd Cyffredinol Cymru edrych yn fanwl ar y gwariant ar broject LG;
- a allai’r adroddiad arfaethedig ar adeiladau a threfniadau’r Cynulliad gynnwys ymchwiliad i’r cynlluniau a gyfer adeilad newydd y Cynulliad; a
- graddau pwerau’r Archwilydd Cyffredinol i archwilio effaith y fformwla ar gyfer asesiadau

gwario safonol awdurdodau lleol.

2.4 Mewn ymateb i'r ddau bwynt cyntaf, dywedodd yr Archwilydd Cyffredinol nad oedd ganddo'r pwerau cyfreithiol i ymchwilio i achosion penodol. Serch hynny, gallai gynhyrchu adroddiad ar y canfyddiadau cyffredinol. Ar y trydydd pwynt, cadarnhaodd y gallai archwilio'r project hwn. Ar y pedwerydd pwynt, dywedodd y byddai'n gwneud gweithredu'r penderfyniadau polisi sy'n effeithio ar drefniadau llety'r Cynulliad yn ganolbwynt unrhyw archwiliad. Yn y cyd-destun hwn, cyfeiriodd at Ddeddf Llywodraeth i Gymru sy'n ei atal rhag gwneud sylwadau ar faterion o bolisi. Ar y pwynt olaf, esboniodd fod ystyriaethau tebyg yn gymwys; gallai edrych ar y cyfrifiadau a ddaeth o asesiadau gwario safonol, er enghraifft, ond ni allai gwestiynu'r fformwla ei hun am fod hyn yn fater o bolisi.

2.5 Mewn ymateb i wahoddiad oddi wrth yr Archwilydd Cyffredinol, gofynnodd yr Aelodau iddo ystyried cynnwys yr eitemau canlynol yn ei raglen o archwiliadau gwerth am arian:

- effeithiolrwydd Awdurdod Datblygu Cymru wrth annog datblygiad diwylliant brodorol
- effaith y gwario ar broject LG ar y cyfanswm gwariant yng Nghymru
- yr adroddiad ar drefniadau llety'r Cynulliad i gynnwys ystyried adeilad newydd y Cynulliad
- ystyried grantiau adnewyddu tai yng ynghyd-destun yr adroddiad arfaethedig ar ddigartrefedd
- archwilio cyffuriau a ragnodir gan yr NHS na chymeradwyir gan y Cyffurlyfr
- y goblygiadau ariannol i'r Cynulliad o orfod ymgymryd > 'r cyfrifoldeb ariannol am ansawdd y dë r ym Mae Caerdydd
- yr effaith ariannol ar ofal meddygol preifat (ac eithrio cartrefi nyrsio) ar yr NHS
- rheoli gwastraff yng nghyd-destun datblygiad cynaladwy a'r rhaglen Gwerth Gorau
- ailgyflunio'r NHS ac ymddiriedolaethau'r NHS

2.6 Diolchodd yr Archwilydd Cyffredinol i'r Aelodau am eu hawgrymiadau adeiladol a dywedodd y byddai'n eu hystyried wrth derfynoli ei raglen waith gwerth am arian ar gyfer 2000-2001. Dywedodd hefyd y gellid ymgorffori rhai o'r awgrymiadau hyn mewn gwaith yr oedd y Swyddfa Archwilio Genedlaethol eisoes yn ei wneud. Byddai'n ystyried y rhain ac awgrymiadau eraill wrth lunio rhaglen ddiwygiedig. Hefyd gwnaeth y pwynt y gallai cynnwys pynciau newydd gael effaith ar amseru darnau eraill o waith sydd wedi'u cynnwys yn ei raglen arfaethedig. Byddai'n cyflwyno'r rhaglen ddiwygiedig i'r Pwyllgor yn y man.

2.7 Canolbwyntiodd y drafodaeth wedyn ar Bapur 2 ac incwm a threuliau'r Archwilydd Cyffredinol. Mewn ymateb i gwestiwn, dywedodd yr Archwilydd Cyffredinol fod "gwasanaethau gweinyddol, proffesiynol a thechnegol eraill" yn cynnwys briffio ar gyfer y Pwyllgor, cymorth gyda chwestiynau i dystion a chynhyrchu adroddiadau'r Pwyllgor, delio > gohebiaeth y Pwyllgor, costau cyfieithu a ffioedd ar gyfer Archwilio swyddfa'r Archwilydd Cyffredinol ei hun.

2.8 Cafwyd ystyriaeth eang ei chwmpas o gwmpas a dyfnder yr adroddiadau a oedd yn debyg o ddod i'r fei o dan bob un o'r tri opsiwn arfaethedig ar gyfer gwariant ar archwiliadau gwerth am arian. Ar ^ l ychydig o drafodaeth, cafwyd cytundeb ar fabwysiadu Opsiwn 3 sy'n cynnwys darpariaeth i'r Archwilydd Cyffredinol wario £1,000,000 ar archwiliadau gwerth am arian o fewn cyfanswm gwariant o £2,175,000. Byddai Archwilydd Cyffredinol Cymru nawr yn cyflwyno ei

amcangyfrif yn ffurfiol i’r Pwyllgor fel y gallai gael ei gyflwyno gerbron y Cynulliad.

2.9 Cytunodd yr Aelodau mai’r opsiwn hwn fyddai’n sicrhau’r cwmpas a dyfnder gweithgarwch ehangaf. Wrth ddewis yr opsiwn uchaf, teimlai’r Aelodau ei bod yn bwysig bod y Pwyllgor yn arddangos eu bod yn gweld y gwariant hwn fel buddsoddiad am y tymor hwy a gofynnwyd am sicrwydd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru bod gan yr opsiwn drutaf y potensial i greu arbedion mwy. Roeddent am i raglen archwiliadau gwerth am arian Archwilydd Cyffredinol Cymru gynnwys amcangyfrif o’r arbedion cost tebygol y gellid disgwyl eu cael gan bob archwiliad, er y cydnabuwyd y gallai’r cyfleoedd ar gyfer arbedion cost a nodir yn ystod archwiliadau gymryd dwy neu dair blynedd i ymwireddu yn arbedion go iawn.

Eitem 3 ar yr Agenda: Gweithredu’r Pwyllgor Archwilio

Papurau: AC 01-99(p.5) ac AC 01-99(p.6)

3.1 Cyflwynodd y Cadeirydd Bapur 5 a oedd yn nodi’r cynigion ar gyfer gweithredu’r Pwyllgor a phynciau addas i’w hystyried yn y cyfarfodydd cynnar; a Phapur 6 a oedd yn gwahodd y Pwyllgor i nodi gweithdrefnau a gynigir er mwyn delio > gohebiaeth sy’n ymwneud ag archwilio. Roedd yn hanfodol bod ymholiadau’r Pwyllgor mor agored > phosibl a byddai cynigion yn y papurau hyn yn helpu i gyflawni’r nod hwnnw.

3.2 Cytunodd yr Aelodau i dderbyn gwahoddiad gan y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn San Steffan i’r Aelodau gyfarfod > ’r Pwyllgor ar 29 Tachwedd ac arsylwi sesiwn dystiolaeth. Mynegodd y Cadeirydd ddymuniad bod cynifer o’r Aelodau > phosibl yn bresennol a gofynnodd i’r Ysgrifenyddiaeth drefnu’r manylion teithio. Derbyniwyd ei chynnig y dylai’r Aelodau deithio ar docyn dosbarth safonol.

3.3 Cytunodd y Pwyllgor i nodi’r ddau bapur.

Eitem 4 ar yr Agenda: Archwilio Awdurdodau Lleol a Chyrff a Noddir gan Awdurdodau Lleol yng Nghymru

Papur: AC 01-99(p.7)

4.1 Mewn un o sesiynau briffio’r Pwyllgor ym mis Gorffennaf, roedd yr Aelodau wedi gofyn am eglurhad o’r graddau y gallai’r Pwyllgor archwilio gwaith awdurdodau lleol. Roedd yr Archwilydd Cyffredinol wedi paratoi papur i nodi’r sefyllfa gyfreithiol. Roedd y papur hefyd yn cynnwys cynnig a fyddai’n galluogi’r Archwilydd Cyffredinol i gyflwyno gerbron y Cynulliad grynodebau a baratowyd gan y Comisiwn Archwilio o’i waith. Byddai hyn yn galluogi’r Pwyllgor i gymryd tystiolaeth gan y Comisiwn a gwneud argymhellion iddo ac i awdurdodau lleol ar gyflawni rheoleidd-dra, gwedduster a gwerth am arian. Dywedodd y Cadeirydd ei bod yn falch gyda’r canfyddiadau yn y papur hwn. Ar ^ l trafodaeth fer derbyniwyd y papur gan y Pwyllgor.

4.2 Gorffennodd y cyfarfod am 4.15pm.